

KURJER WILEŃSKI

Nowe zapalne miejsce w Europie?

Kiedy się patrzy na mapę Europy, tu i tam widzi się coś niby skaczące błędne ogniki. Trudno w tej chwili powiedzieć, które z nich wybuchną dużym płomieniem. Między innymi ostatnio zaczyna tryskać iskrami — niby butelka lejdejska — Rumunia. Uporządkujmy pewne fakty, znane czytelnikom częściowo z depesz.

1. Prasa sowiecka w ostrej formie domaga się od Rumunii zawarcia z ZSSR takiegoż sojuszu, jaki zawarły ze Związkiem Sowieckim państwa bałtyckie.

2. Wielka Rada Faszystowska w uroczystej formie oświadcza, że interesy włoskie są silnie zaangażowane u ujścia Dunaju. Demonstracja ta jest niezmiernie jaskrawa.

3. Anglia i Francja zakupują znaczne ilości ropy rumuńskiej oraz zafrachtowują całą niemal flotę rumuńską przeznaczoną do przewozu ropy.

4. Niemcy oświadczenia, że nie mogą być obojętne wobec tego, jaką taktykę ma zastosować Rumunia w swej polityce zagranicznej.

5. Węgry ostro otakują Rumunię, oświadczenia, że nigdy nie zgodzą się z dzisiejszą swoją wschodnią granicą i wysuwają pretensje do Siedmiogrodu.

6. Jednocześnie w rumuńskich zakładach naftowych raz po raz wybuchają tajemnicze pożary, niszczące przemysł naftowy. Prasa rumuńska oskarża o wywołanie tych pożarów wywiad obcego państwa.

Samo suche zestawienie tych faktów, wskazuje, że nad dolnym Dunajem rozegra się trzeci akt europejskiego dramatu. Nafta w tym wszystkim gra rolę główną, ale nie decydującą.

Bo decyzję w walce tej chodzi o coś znacznie większego od ropy — chodzi całkiem prosto o hegemonię nad Europą, czy nawet nad światem. Nafta odgrywa tu tylko rolę pomocniczą.

W. T.

Dokoła przeniesienia wydziałów uniwersyteckich do Wilna

„Deš Centų“ pisze: „W czasie dyskusji sejmowej w związku z wydaniem ustawy o uniwersytetach, którą to ustawę referował Minister Oświaty Dr Jokantas, referent oświadczył, że oprócz 3-ch wydziałów (prawnego, humanistycznego i teologiczno-filozoficznego), wypadnie być może później przeniesienie do Wilna również przyrodniczo-matematyczny. Wiceprzewodniczący sejmowi Indriūnas oświadczył m. i., że jego zdaniem, nie może być wcale mowy o „obecnym“ uniwersytecie wileńskim, gdyż polski uniwersytet działał według polskich ustaw, których już nie ma. Mówca wyraził zdziwienie, jak można było dawnemu personelowi uniwersyteckiemu wypłacać jeszcze gażę“.

Liga Nar. proponuje Sowiecom wstrzymanie działań wojennych

GENEWA (Elta) — Po przemówieniu delegata Finlandii plenum Ligi Narodów wybrało komisję z 13 osób, celem rozpatrzenia odezwy fińskiej. W skład komisji wchodzi delegaci państw: Drugawaju, Francji, W. Brytanii, Boliwii, Irlandii, Egiptu, Portugalii, Wenezueli, Siamu, Szwecji, Norwegii, Kanady i Chin. Komisja zebrała się natychmiast po ukończeniu posiedzenia plenarnego.

W poniedziałek wieczorem komisja, na propozycję Szwecji, postanowiła jednogłośnie zwrócić się do Rosji Sowieckiej z prośbą o oświadczenie do wtorku, czy zgadza się ona wstrzymać działania wojenne i rozpocząć rokowania pokojowe z Finlandią przy pośrednictwie plenum Ligi Narodów.

Argentyna stanowczo żąda usunięcia Sowieców z Ligi

BUENOS AIRES (Elta) Według DNB, minister spraw zagranicznych Argentyny Cantillo oświadczył prasie, iż w razie nieusunięcia Rosji Sowieckiej z Ligi Narodów, Argentyna będzie zmuszona opuścić Ligę.

Inicjatywa konferencji pokojowej

OSLO (Elta) — Były premier Norwegii Mowinckel zaapelował w poniedziałek do członków neutralnych Ligi Narodów celem zaproponowania Italii i Stanom Zjednoczonym zwołania w Rzymie konferencji pokojowej państw wojujących.

Zbieranie się Ligi Narodów zdaniem Niemiec obraża neutralność

BERN. (Elta) W związku z zarzutem „Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz“ iż zbieranie się Ligi Narodów na terytorium Szwajcarii nie da się pogodzić z zasadą neutralności Szwajcarii, pismo berneńskie „Neue Berner Zeitung“ podkreśla, że oświadczenie rządu

Rzeszy o respektowaniu neutralności Szwajcarii udzielane były rządowi szwajcarskiemu przy pełnej świadomości rządu niemieckiego, iż w Genewie znajduje się siedziba Ligi Narodów. Przy udzielaniu tych zapewnień zarzut ten nigdy nie był stawiany.

Zablokowanie wybrzeży fińskich godzi w interesy niemieckie

BERLIN. (Elta) Rząd Związku Sowieckiego powiadomił przed kilkoma dniami rząd Rzeszy o zamianowaniu zatoki fińskiej Rząd Rzeszy prawdopodobnie nie udzielił odpowiedzi na powiadomienie Związku Sowieckiego. Nota ta została przyjęta tylko do wiadomości.

Jednak w kołach decydujących Rzeszy nie ukrywają, że obecna wymiana handlowa Rzeszy z Finlandią jest zupełnie niemożliwa. Mimo strat, stąd wynikających, rząd Rzeszy nie skłera protestu do rządu Związku Sowieckiego.

Litwa prosi inne państwa o przyjęcie uchodźców polskich

Elta komunikuje:

Rząd litewski, szukając sposobów zmniejszenia ciężaru który na nasz kraj spadł na skutek wojny polsko-niemieckiej w postaci olbrzymiej liczby uchodźców z Polski i internowanych polskich wojskowych, znajdujących się obecnie na naszym terytorium, zwrócił się do rządów Związku Sowieckiego, Niemiec, Szwecji, Danii, Norwegii i Stanów Zjednoczonych z prośbą aby wpuścili do swoich krajów chociaż część uchodźców z Polski, przebywających obecnie na terytorium Litwy.

W związku z tą prośbą rządu litewskiego rząd Związku Sowieckiego wysłał do Litwy specjalną komisję, która przyjmuje internowanych polskich wojsko-

wych oraz uchodźców cywilnych którzy przybyli do Litwy z terenów Polski, zajętych obecnie przez Związek Sowiecki i którzy sami chcą teraz tam powrócić. Rząd Szwecji i Norwegii mimo okazywanego zrozumienia ciężkich warunków w jakich znalazła się Litwa na skutek wojny, jak również i mimo współczucia dla samych uchodźców polskich, nie znalazły możliwości by przyjąć do swych krajów chociaż część uchodźców polskich dlatego, gdyż na ich terytorium przybywa wielka liczba uchodźców z Finlandii, którymi rządy te zajmują się w pierwszym rzędzie.

Dotychczas rząd litewski nie otrzymał odpowiedzi od rządów Danii, Niemiec i Stanów Zjednoczonych A. P.

„Wilno gości w tej chwili kilkanaście tysięcy uchodźców wojennych. W dotychczasowych usiłowaniach ludzi dobrej woli tkwi niesłusznie pierwiastek czynienia dobrze dla uchodźców bez ich udziału. Komitet pomocy przeistacza się dzięki temu w jakiś swoisty urząd. Potrzebne jest wyzwolenie woli z tej rzeszy ludzkiej; w pracach Komitetu należy uwzględnić czynnik samopomocy“.

Finnowie bronią się

HELSINKI, (Elta). W Helsinkach ogłoszony został następujący komunikat o działaniach wojennych: „Zostały odparte dwa ataki sowieckie przy rzece Paipales. Również odparte zostały kilkakrotne próby Sowieców przekroczenia rzeki Vuoksio przy Kiviniemi.“

W pozostałej części przesmyku Karelskiego odparte zostały ataki patroli sowieckich i małych oddziałów armii czerwonej. Na północ od jeziora Ładogi odbywają się zacięte walki na całym wschodnim pograniczu. Wojsko fińskie wycofało się z Pitkarantes na 30 kilometrów od granicy, na północno-wschodnim brzegu jeziora Ładogi. Artyleria sowiecka przez cały dzień mocno bombardowała wieś Laimolos.

Ataki przy Tolvalaervio zostały odparte i nieprzyjaciel poniósł duże straty. 160 kilometrów od granicy w północnej szerokości geograficznej 63 stopnia zostały zaatakowane i okrążone trzy oddziały sowieckie. Również w podobny sposób została zniszczona jedna grupa wojska sowieckiego przy Suomusalmio, w północnej szerokości geograficznej 65 stopnia. 40 kilometrów za 67 stopniem długości północnej przy Petsam sytuacja pozostała bez zmian.

Artyleria w Koivisto ostrzeliwuje części floty sowieckiej, które również odpowiadają ogniem. Na morzu panuje mgła. Sowiety w przeciagu 2 godzin ostrzeliwali z ciężkiej artylerii. Prawdopodobnie flota sowiecka odniosła pewne straty. Baterie umieszczone na brzegu jeziora Ładogi dopomagają fińskiej armii lądowej. Lotnictwo specjalnie czynne było na froncie wschodnim. Zrzucone zostały bomby w zatoce Fińskiej.

Obecna sytuacja na froncie fińsko-sowieckim przedstawia się następująco: Finnowie bronią się w przesmyku Karelskim zaciekle i znajdują się jeszcze przed linią umocnień, mniej więcej w rejonie rzeki Paipales. Na północy przesmyku Karelskiego więcej posunęto się naprzód wojsko sowieckie. Z tych miejscowości najtrudniej dochodzą jakiegokolwiek wiadomości. W obszarze tym są olorznie dystanse i posunęcie się tu 10 kilometrów odpowiadają jednemu kilometrów na froncie francuskim. Dobrze informowane koła fińskie niebezpieczeństwa z tej strony nie oczekują, przedewszystkim ze względu na złe warunki atmosferyczne i topograficzno-geograficzne.

Dotychczas armia sowiecka nie zajęła ani jednego ważnego węzła komunikacyjnego.

Delegacja Polski w L. N.

Delegacja polska udaje się na Zgromadzenie Ligi Narodów do Genewy w następującym składzie: przewodniczący — wiceminister spraw zagranicznych Graliński oraz członkowie: stały delegat Polski przy Lidze Narodów p. Strakacz i b. poseł polski w Bernie — Modzelewski.

Odprawa oficerów polskich we Francji

Naczelnny wódz armii polskiej gen. Sikorski dokonał inspekcji obozów ćwiczebnych armii polskiej we Francji.

Na dwugodzinnej odprawie oficerskiej w obecności kilkuset oficerów gen. Sikorski wygłosił przemówienie.

Wzmocniona ochrona granicy

„Laikas“. W Litwie jest tak wielu uchodźców i wogóle obcego elementu, że niepodobna go już więcej wpuszczać. W związku z tym odnośne urzędy zarządziły, by nielegalnie przybywający do Litwy byli zatrzymywani i skierowywani z powrotem. (N.)

Dzielnica niemiecka w Warszawie

Władze okupacyjne w Warszawie wyznaczyły południową dzielnicę Warszawy w pobliżu pałacu Belwederu na miejsce zamieszkania urzędów niemieckich oraz urzędników i ludności niemieckiej. (Volksdeutsche).

Z Warszawy donoszą, że runął zniszczony przez bombardowanie dom w północnej dzielnicy miasta przy ul. Bonifraterskiej 9, grzebiąc pod gruzami 6 osób. 2 zostało ciężko rannych.

4 ulice w śródmieściu zamknięto z powodu groźby zawalenia się kilku domów.

Niemcy zatrzymują statki łotewskie

RYGA. (Elta). Według doniesień prasy, w przeciagu ostatnich kilku dni niemieckie statki strażnicze znów zatrzymały trzy parowce łotewskie które udawały się z ładunkiem lub bez do portów państw neutralnych.

Statki te zostały skierowane do kontrolnych portów niemieckich, gdzie już od dłuższego czasu stoi zatrzymanych poprzednio 12 statków łotewskich.

47.000 Niemców wyjedzie z Łotwy

RYGA. (Elta). Repatriacja niemiecka z Łotwy kończy się dnia 25 grudnia. Dotychczas z obywateli łotewskich zostało zwolnionych 47.000 Niemców, nie licząc dzieci do 16 lat.

Pilne sprawy uchodźcze

Jak zorganizować samopomoc

II.

Uchodźcy sporo pieniędzy niekonomicznie i bardzo drogo już wydali. Jeszcze jednak jakie takie zasoby i resztki się kołaczą. Myślę tutaj o przeciętnym uchodźcy, który coś niecoś ocalał z rozgromu. Po dwu krakcach tej grupy stoją ci, którzy mają znaczniejsze fundusze lub znaczne kwoty oraz ci, którzy nic nie posiadali lub dzisiaj nic nie posiadają. Pierwsi odpadają zupełnie z naszych rozważań, o drugich musi się troskać fundusz społeczny.

Wszyscy ci uchodźcy, niezależnie od swych środków i zaopatrzenia materialnych, muszą przeżyć dzień najbliższy i dalszy, muszą zaspakajać najbardziej prymitywne swe potrzeby.

W mieście przeżywającym tak głęboki kryzys jak Wilno, żaden uchodźca niemal z reguły nie ma widoków na dorywczą pracę lub dłuższe zatrudnienie.

Nasuwa się pytanie: jak swe ubogie sprawy uchodźcy załatwiają i przy czyjej pomocy?

Niewątpliwie załatwia się wszystko przy pomocy osób trzecich, a więc na rynku, w sklepie i warsztacie rzemieślniczym. Nie zapominajmy, że Wilno nawet dla zamożnych uchodźców ze względu na sytuację walutową jest miastem bardzo drogim i na dalszą metę w ogóle nieprzystępnym. Dla ludzi zaś ubogich albo przez los pozbawionych wszystkiego — Wilno jest środowiskiem zupełnie na głucho zamkniętym, w którym w pewnych godzinach są otwarte tylko kościoły, w innych zaś tylko dobroć ludzka.

A jednak ci uchodźcy w Wilnie w tych warunkach jeszcze będą musieli przeżyć pewien czas, może parę tygodni, może kilka miesięcy, a może jeszcze nadzieja, że Komitet w dłuższej. Czy wystarczy tu tylko nadzieja, że Komitet Uch. w oparciu o Czerwony Krzyż i instytucje międzynarodowe otrzyma wielką pomoc z Ameryki dla Żydów, dla Polaków zaś mniejszą z Holandii?

A przecież ci uchodźcy są zbiorowiskiem ludzkim o bardzo rozbudowanej strukturze. Nietylko wszyscy muszą coś niecoś jeść, nosić mniej lub bardziej czystą bieliznę, reparować zniszczone obuwie, ratować ubogie odzienie, leczyć się, uczyć dzieci, pisać listy, coś czytać i t. d. i t. d. — ale jednocześnie wśród tych konsumentów są nauczyciele, którzy nie uczą, lekarze, którzy nie mają widoków na praktykę, szewcy, którzy nie zelują butów, krawcy, co nie biorą igły do ręki, pracznicy, których mężowie i dzieci chodzą w brudnej bieliznie, a nawet analfabeci bez możliwości napisania listu i t. d. i t. d.

Jesteśmy w jakimś nie zaczarowanym, lecz przeklętym kole, z którego pozornie nie ma innego wyjścia poza pomocą z zewnątrz, tą zaś trzeba szacować na twardą, przypływającą z zewnątrz walutę i na lity.

W rzeczywistości dużo można osiągnąć i materialnie i moralnie, jeśli się nie zlekceważy czynnika samopomocy, wpływającego z własnej woli człowieka. Dobrze jest, gdy tonący zamiast chwycić za cstrze brzytwy, przypomina sobie nieświadczoną oddawna zdolność i umiejętność pływania.

Mając pewną ilość obiegowych pieniędzy, duże zapotrzebowanie na różnorakie przedmioty i wielu ludzi, którzy mogą te przedmioty wytwarzać dotąd uchodźcy nie zorganizowali swego życia we własnym zakresie. A mogli to zrobić, nie pogłębiając przy tym kryzysu gospodarczego w mieście, nie odbierając nikomu chleba.

Aby to naprawić, należy w pracach Komitetu uwzględnić zbagatelizowaną wolę uchodźców i zharmonizować dwa czynniki, które się wzajemnie wyklucza-

ją, raczej przeciwnie, uzupełniają: pomoc i samopomoc.

Komitet może na przykład pomóc, aby nauczyciele uchodźcy uczyli uchodźcze dzieci. Jak to zrobić? Roztrząsać szczegółowo nie będziemy. Wystarczy stwierdzić, że uchodźcze dziecko, które w Wilnie tylko w rocznikach najmłodszych zostało skierowane i przyjęte do szkoły, a z roczników starszych w dużej większości wałęsa się po ulicach i demoralizuje się w tych przydługich wakacjach, będzie musiało się uczyć po powrocie do miejsca zamieszkania. Dowcip nauczycielski zaradzi bledzie, choć uczeń wytrącony z równowagi przeżyciami i sytuacją, choć brakuje mu książek i zeszytów. Szkoła ogólna pewnie tu już nie wystarczy, wypadnie zahaczyć tu i o coś praktycznego, a niewątpliwie miejscowe władze szkolne podzieliły ten słuszny pogląd, że dziećmi uchodźczymi ze względu na ludzkich i szkolnych należy się zająć niezwłocznie niezależnie od tego, czy miesiąc, czy kilka miesięcy, czy też dłużej będzie trwało to prowizorium. Praca w szkole może być zorganizowana przez nauczycieli częściowo honorowo, częściowo na podstawie wymienności usług, których instytut samopomocy nie poskąpi. Podobnie można zorganizować przedszkole dla małych dzieci, ratując ich zagrożone istnienia.

Podobnie można ująć pracę szewców, krawców i praczek, domowych pośredników w zakresie zaopatrzenia w artykuły pierwszej potrzeby, po które należy pójść na wieś bliższą i dalszą, itp.

Wysuwano przykładowo kilka projektów, mając pewność, że inicjatywa ludzi zainteresowanych tym się nie ograniczy i sprawę nie tylko dyskusyjnie podejmiemy, ale rozwiniemy i wysunie pomysły realizacyjne. Mamy wśród nas ludzi handlowo dobrze przygotowanych, mamy samouczków z ulicy Niemieckiej i Żydowskiej, sordobujemy ułatwić im pracę wśród uchodźców w oparciu o zasady samopomocy, rzetelnej kontroli i uczciwego wykonania zadań lub zamówień.

Na uruchomienie warsztatów pracy pieniędzy wiele nie potrzeba, natomiast wymagana jest staranna rejestracja zapotrzebowania, rozdanie wśród właściwie uzdolnionych pracowników roboty i dostępna kalkulacja. Jako rzecz podstawowa, — ustalenie, że powstaje nie nowy zakład przemysłowy, lecz zostaje zorganizowana placówka samopomocowa, działająca jedynie wśród uchodźców i dla nich wyłącznie przeznaczona. Dowcip ludzki, wyostrzony przez tyle już tygodni na kręceniu biczu z piasku, nie poskąpi rady i pomocy tym, którzy znów wezmą do ręki sztydło, igłę, pióro, książkę.

W tak postawionej pracy obowiązywać jednak musi jasność celu, przejrzystość i elastyczność organizacyjna, surowa kontrola i uczciwość bezkompromisu.

Wreszcie nie wystarczy w tej pracy anonimowość działania, nie wystarczy kartka informująca na drzwiach wejściowych, lecz niezbędne będą porządnie zredagowane prasowe komunikaty, czytane i dostępne szerokim rzeszom uchodźczym.

„Uchodźca”.

Za komorne w grudniu płacimy 40 proc.

W związku z przyjęciem przez Radę Ministrów projektu ustawy o przekształceniu zobowiązań złotych na litowe przypominamy, iż w zakresie zobowiązań z umów najmu (mieszkania, sklepy, garaże itp.) do kursu złotego wynosi 40 ctn. do dnia 31 grudnia b. r. Od 1-go stycznia 1940 r. do 1 kwietnia kurs wynosić będzie 50 ct. za 1 złoty, od 1-go kwietnia 1940 r. do 1 lipca 1940

S. P.

ANTONI GŁUSZYCKI

po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami zasnął w Bogu dn. 10 grudnia 1939 r.

Porzecz odbędzie się dn. 13 grudnia w kościele parafialnym w Ballingródku.

Pograżona w głębokim smutku

RODZINA

Już wyszła ustawa o uchodźcach.

Elta komunikuje:

Ustawa o porządkowaniu uchodźców już została ogłoszona i ważną jest już od dnia 9 grudnia.

Uchodźcy według tej ustawy uważani są za obcokrajowców, którzy na skutek warunków wytworzonych przez wojnę przybyli lub zostali wysłani do Litwy. Uchodźcy powinni się w odpowiednim czasie i w odpowiednim porządku zarejestrować. Dla porządkowania spraw uchodźców przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych zostanie utworzony osobny Komisariat. Komisarz dla spraw uchodźców ustali czas i porządek rejestracji uchodźców, również będzie

badal ich stan materialny, będzie kontrolował i koordynował udzielanie pomocy uchodźcom, prowadził będzie repatriację uchodźców i t. d.

Uchodźcy, którzy będą stanowili niebezpieczeństwo dla porządku publicznego będą kierowani do obozów koncentracyjnych. Ukrywanie uchodźców jest surowo wzbronione. Paragrafy tej ustawy będą dotyczyły również i tych cudzoziemców, którzy na skutek wojny nie mogą z Litwy wyjechać i nie mają zawarte odpowiednie umowy z ościennymi państwami. Uchodźcy wojenni zwolnieni są od wszelkich opłat za rejestrację i inne.

Mamy zaszczyt zawiadomić Szanowną Klientelę, że otworzyliśmy sklep fabryczny przy ulicy Mickiewicza 5 (dawny lokal f. E. Wedel) i polecamy nasze wyroby łaskawym względem Sz. Państwa.

Z poważaniem

A. B. Tilka
Kaunas

Różne wiadomości

Elta donosi:

— Co słycać w kraju suwalskim. Sklepy w kraju suwalskim opustoszały jeszcze przy Sowietach. Wszyscy Żydzi musieli potem opuścić małe miasta i miasteczka. Obecnie w całym kraju nie ma ani jednego sklepu, gdzieby za pieniądze i na kartki można byłoby kupić jakiegokolwiek artykułu.

Sól, cukru i zapalek mogą kupić jedynie miejscowi Niemcy. Mimo, że złoty polski stracił całkowicie zaufanie jednak jest on jeszcze w obrocie. Najgorszym jest, że kurs złotego utrzymywany jest na tym samym poziomie, np. za centnar żyta płaci się 850 zł, za centnar pszenicy ustalono cenę 9 zł, za szwinie żywej wagi 50 kg płaci się 45 zł. Mimo tak wysokiego kursu, jakby się zdawało, Niemcy żądają za markę do 50 złotych. Wszyscy są zadziwieni tempem przybraniem przez Niemcy. W bardzo szybkim czasie zostały spisane dwory, majątek państwowy i żydowski. Poza tym porządkowane są lasy, naprawiane drogi, w miastach burzone są stare lub uszkodzone podczas bombardowań domy.

Cały kraj suwalski podzielony został na 18 gmin na czele których stoją wójtowie Niemcy. Gminy o ludności litewskiej otrzymały prawo wybrania samorządu składającego się z Litwinów. Prawie wszystkie szkoły polskie zostały zamknięte. Największe trudności ludność ma przy granicy Prus-Wschodnich i w sódoku Suwalszczyzny. Na tych obszarach mieszkańcy nie mają zapalek a przedewszyst-

kim mięsa. Również odczuwa się brak mydła. Ponieważ nie ma tam ani dzienników ani radioodbiorników, dlatego odczuwa się również kompletny brak informacji. Charakterystycznym jest, że wiele Polaków, którzy poprzednio nastawieni byli przeciwko Litwie, obecnie chcą wyjechać Niemcom swoje litewskie pochodzenie. Surowe sądy wytepiły złodziejstwa i grabieże. Sądy te nie czynią wyjątków ani wobec miejscowych Niemców, ani żołnierzy niemieckich. Były wypadki zabierania przez wojsko domowych zwierząt czy też ptaków. O ile tylko gospodarze wnieśli skargi, rekwirujący byli surowo ukarani.

— W Muzeum Kultury Witolda Wielkiego uroczyste została otwarta jesienna wystawa sekcji realistów. Na otwarciu wygłosił przemówienie minister oświaty dr Jokantas. Wystawa będzie otwarta do dnia 1 stycznia 1940 r.

— Wystawa malarzy w Szawlach. W lokalu muzeum „Aušra” w Szawlach czynna jest obecnie wystawa związku malarzy litewskich. Na otwarciu tej wystawy burmistrz miasta Linkevičius wygłosił przemówienie, w którym wyraził radość, że w tym czasie, gdy w innych częściach świata są niszczone skarby sztuki, nasz naród, chociaż mały, obecnie tworzy dzieła sztuki, prowadząc dalej postęp swego narodu i całej ludzkości. W wystawie wzięli udział 59 malarzy artystów, którzy wysłali 144 dzieła.

— Kongres żebraków-żydów. Pismo kowieńskie „Idisze Sztyme” w dniu wczorajszym pisze, iż odbył się w Wilnie kongres żebraków narodowości żydowskiej. Przebieg kongresu był bardzo burzliwy. Zebracy skarżyli się, że obecnie, na skutek dużych mas uchodźców społeczeństwo przestało się troszczyć o żebraków i ich wspomagać, przestały działać stołownie dla żebraków itd. Zebracy przyjęli rezolucję, by społeczeństwo żydowskie troszczyło się o żebraków, otworzyła dla nich jadłodajnię, dała im opału, ubranie itd. Jeśliby zaś społeczeństwo ży-

Ze zjazdu pisarzy litewskich w Wilnie

W ostatnich dniach ub. tygodnia odbył się trzydniowy, doroczny zjazd Związku Pisarzy Litewskich — pierwszy w Wilnie. Według statutu Związku siedzibą władz jego jest stolica państwa. Nadało to zjazdowi tegoż rocznemu specjalny charakter, choć — jak nas informowano — w obradach oficjalnych sprawy aktualne wileńskie były raczej pomijane. Zjechało się 42 pisarzy. Wielu z nich było w Wilnie po raz pierwszy, inni patrzyli na nie jako na miasto wspomnień swego dzieciństwa, inni jeszcze ulegając czarowi miasta obiecywali sobie wiele na najbliższą przyszłość literacką i tak np. powieściopisarze P. Ćwirka i J. Marcinkiewicz mają zamiar osiedlić się w Wilnie na stałe, przy czym p. Marcinkiewicz myśli o książce poświęconej Wilnu.

Wśród przybyłych zanotowaliśmy poza tym pp. Salomej Neris, K. Bizikisa, K. Borutę, obu pp. Girów (prezesa Związku i jego syna), J. Kelinotisa, A. Miszkina, prof. Mikolajisa Putinasa, prof. B. Sruoga, oraz St. Sautwarasa. Nie przybył niestety czołowy pisarz demokracji lit. prof. Kreve-Mickiewicz.

Zjazd był niestety słabo reklamowany. Odbiło się to zarówno na wieczorze autorskim w sobotę, w sali kina „Mars”, jak i na kontaktach z pisarzami polskimi. Mimo to w przypadkowych rozmowach kawiarnianych nawiązały się stare i porobiły nowe znajomości. Pisarze litewscy reprezentujący szeroki wachlarz ideowy — od prawicy przez liberałów po lewicę — zaznaczyli zgodnie, nawet stojąc na stanowisku, że pisarz jest czołowym bojownikiem swego narodu, iż pożądanym jest jaknajczęstszy kontakt ludzi pióra obu narodowości, gdzie możnaby się porozumieć otwarcie, poza i ponad efektami i przypadkowościami bieżącej polityki.

Wracając do uchwał zjazdu zanotować należy fakt nadania członkostwa honorowego p. Fr. Masiotasiowi, oraz tytułów członków korespondentów wielu pisarzom — nie Litwinom, którzy pracowali na polu zbliżenia z kulturą litewską. Na liście tej spotykamy nazwiska pisarki fińskiej Mailli Talvis, poety estońskiego Alexisa Rannita, kilku tłumaczy lotewskich, niemieckich i rosyjskich, a z tłumaczy na język polski pp. H. Kajruksztisowa i W. Abramowicza. Oczywiście przyjęci zostali do związku jako członkowie zwyczajni pisarze wileńscy — Litwini z pp. R. Mackiewiczem i A. Wałajtisem na czele.

Jim.

„CHATA RODZINNA”
Ilustrowany tygodnik polski
jedyny w Litwie
Kaunas, Ožeškienės g-re 12
Prenumerata roczna 5 lit, półroczna 3 lit, kwartalna 1 lit, 50 ct., nr pojedynczy 25 ct. Do nabycia we wszystkich kioskach

dowskie nie będzie się troszczyło zostanie oskarżone przed odpowiednimi władzami. Poza tym zebracy żądają, by społeczeństwo żydowskie ogłosiło rachunki, jak i na jakie cele zostały zużyte pieniądze, które przed wojną były zebrane na pomoc dla żebraków. Zebraków narodowości żydowskiej w Wilnie znajduje się około 2000.

— Mleczarnie. W okręgu wileńskim (Ukmerge) szereg czynnych w bieżącym roku mleczarni podwyższyły swoją produkcję. W ostatnim czasie ilość dostarczonego mleka jednak się zmniejszyła. Masło wyrabiane w mleczarniach wileńskich w dużej mierze dostarczane jest do Pienocentras w Wilnie.

— Ofiary. Po ogłoszeniu zbiórki ofiar na rzecz ziemi Wileńskiej spółdzielni w Seredzius zebrała zbożem przeszło 3000 litów oraz w gotówce około 1000 litów.

Narty

Biuletyn z placu boju na zachodzie są w dalszym ciągu spokojne. Prócz odwiedzin króla angielskiego na linii Maginota, prócz objęcia pewnych pozycji przez wojska angielskie, nie ma naogół żadnych zmian. Komunikat z dnia wczorajszego można bez żadnej żenady umieścić w dniu dzisiejszym zmieniając jedynie datę.

Inaczej wygląda sytuacja na morzu. Akcja niemieckich łodzi podwodnych jest coraz zawziętsza. Liczba zatopionych okrętów angielskich jest coraz większa. Mimo to blokada angielska daje się we znaki, a flota handlowa niemiecka nie ujawnia żadnej działalności.

Stosunki angielsko-sowieckie uległy dalszemu zaostrzeniu. Rozgłoszenia angielska daje wyraz oburzeniu spowodu Finlandii, a komunikat sowiecki, podany przez ELTę spowodu zarządzeń blokadowych Anglii dowodzi, że Związek Radziecki nie pozostaje dłużny.

Są to jednak walki na słowa. Areną dla demonstracji słów jest Niemniej Liga Narodów. Liczba obecnych jest coraz szersza. Wielu zatrzymało się z powodu przyzwyczajenia. Rozbranie państwa nie chciały się zjawić na sali. Liczba rozbranych jest coraz większa. W Lidze Narodów zostanie wprowadzona prawdopodobnie specjalna przegródka dla tych państw. Będą tam czekać aż znajdą się bylejakie szaty. Jak długo trwać będzie czekanie w ogonku odziewowym trudno w tej chwili ustalić.

W każdym razie ostatni ceremoniał protestów wyglądał bardziej smutnie i mniej uroczyste, niż było to podczas rozbroru Abisynii. Liczba gości na galerii była prawdopodobnie również mniejsza. Nie miotano wyrazów oburzenia. Zachowano się powściągliwie jak wypadła na obecną porę roku i kłopot kraju, w którym rozgrywa się obecnie tragedia.

Pomoc Genewy jest przeto problematyczną. Konkretnie brzmią depesze nadane przez ELTę o pożyczce udzielonej przez Urząd Odbudowy Gospodarczej Stanów Zjednoczonych w wysokości dziesięciu milionów dol. Finlandia ma specjalnie dobrą markę w sferach finansowych Stanów Zjednoczonych. Gdy wszystkie państwa zawiesiły wypłaty, Finnowie w dalszym ciągu uiszczali długi skrupulatnie i w terminie.

Z komunikatów urzędowych dowiedzieć się jednak można, że na losy Finlandii wpływają mocniej, niż Liga Narodów, niż pomoc amerykańska — narty. ELTA podała, że sportowcy fińscy przesyłają do dyspozycji obrony wielką ilość nart, że narciarze stanęli już w pierwszych szeregach.

Zdawało się, że sport ten jest najniebezpieczniejszą zabawą, okazją do uzyskania ulg kolejowych, dla jeźdźców specjalnym pociągami dokąd wciąga się i wlecze się ze sobą długie nujące deski. Narty były tak modne w Polsce, jak pleski prowadzone przez damy. Był to sport najniebezpieczniejszy.

W pierwszych szeregach stają ludzie z czapkami narciarskimi biegną naprzód, trzymając karabin w ręku. Warunki klimatyczne utrudniają działalność czołgów, wstrzymując pochód piechoty. Komunikat sowiecki podaje urzędowo, że wojska w ciągu ostatnich dwóch dni posunęły się tylko o osiem kilometrów.

Wajdelota.

Delegacja adwokatów wileńskich w Kownie

„Deš. Dentų“: W tych dniach przybyła do Kowna delegacja adwokatów wileńskich, która złożyła wizytę prezesowi Sądu Apelacyjnego p. Gudaskasowi. Delegacja prosiła o zezwolenie adwokatom wileńskim na odbywanie praktyki w kr. wileńskim.

Sprawa nie jest narazie rozwiązana, gdyż przedewszystkiem adwokaci wileńscy nie znają języka litewskiego, a poza tym nie są uregulowane kwestie, związane z ich obywatelstwem i t. p. (N)

Sprawa emerytur

„Deš. Centų“: „Byli emeryci polscy zwracają się do odpowiednich władz z prośbami o wypłacanie im emerytur. Jak słycać sprawy b. emerytów polskich w Wilnie będą regulowane po ustaleniu spraw obywatelstwa i wydania paszportów“. (N)

Kto z wileńszczan jest obywatelem Litwy?

Ukazało się ogłoszenie władz administracyjnych o wydawaniu dowodów osobistych obywatelom Litwy, zamieszkałym w mieście i na obszarze Wilna. Wydawanie rozpocznie się 15 bm.

Ogłoszenie przy tym również przestrzega, że „osoby, które nie wybiorą dowodu osobistego w oznaczonym terminie będą karane według ustaw“. Odpowiednie zaś ustawy przewidują za każdy dzień zwłoki karę w wysokości 2,50 lit. — w sumie jednak ogólnej nie przekraczającą 75 litów.

Kto z mieszkańców Wilna i okręgu jest obywatelem Litwy? Odpowiednie ogłoszenie władz administracyjnych wyjaśnia już tę kwestję. Punktem wyjścia jest paragraf 6 umowy pokojowej między Litwą a Rosją Sowiecką w roku 1920. W myśl tego paragrafu z roku 1920 prawo do obywatelstwa litewskiego miała każda osoba, która mieszkała na litewskim terytorjum w okresie ratyfikacji umowy i której rodzice przebywali stale w ciągu swego życia na tym terenie, albo byli wpisani do ksiąg stanowych na tym terenie. Również uważano za obywateli litewskich osoby, które do r. 1914 przebyły na terenie Litwy nie mniej niż 10 lat, mając stałą pracę — z wyjątkiem jednak b. urzędników i wojskowych (razem z rodzinami), którzy pochodzili nie z Litwy.

Tak się przedstawiała sprawa obywatelstwa w roku 1920.

Obecnie, jak nas informują przedstawiciele władz administracyjnych, zaszyły nieduże zmiany. Dziś obywatelami litewskimi są ci wszyscy, którzy odpowiadali

warunkom paragrafu 6 umowy z roku 1920 — z wyjątkiem jednak osób, pochodzących z terenów, nie objętych obecną umową graniczną między Rosją Sowiecką i Litwą. To znaczy dziś nie jest obywatelem Litwy ten z b. mieszkańców naprzykład Lidy, Grodna lub Święcian Starzych, który w roku 1920 miał prawo do obywatelstwa litewskiego, choć obecnie mieszka w Wilnie. Umowa obecna między Rosją Sowiecką a Litwą, zmniejszająca w porównaniu z rokiem 1920 teren, przyznany Litwie, pozabawiła siłą rzeczy praw do obywatelstwa litewskiego wszystkich tych, którzy pochodzą z obszarów, znajdujących się między linią graniczną z r. 1920 a obecną.

Prawo do obywatelstwa litewskiego utraciły wszystkie niewiasty, które wyszły za mąż za nie posiadających tych praw. Wdowy i rozwódki prawa te odzyskały spowrotem.

Wszyscy urodzeni w Wilnie, których rodzice nie posiadali praw do obywatelstwa litewskiego, nie są dziś obywatelami Litwy. Dotyczy to, rzecz oczywista osób, które same nie posiadają z różnych tytułów, o których była mowa wyżej, tych praw. I odwrotnie niepełnoletni urodzeni poza obszarem Litwy z rodziców obywateli litewskich mają pełne prawa do obywatelstwa litewskiego.

Niezależnie od tego ostatnie ogłoszenie władz administracyjnych stawia jeszcze jeden warunek dla ubiegającego się o obywatelstwo litewskie: mianowicie — petent musi dostarczyć dokumenty wskazujące stały pobyt w Wilnie lub na jego obszarze w dniu 6 sierp-

nia 1920 r. i w dniu 27 października 1939 r.

Przy pomocy jakich dokumentów może petent udowodnić swoje prawa do obywatelstwa litewskiego? Ogłoszenie wspomniane na początku wymienia te dokumenty. Są to 1) akty cywilne: metryki urodzenia, chrztu, śmierci, ślubu, akty adopcji dzieci, wyroki rozwodów małżeństw albo

2) dokumenty wpisu do gminy wiejskiej, miejskiej społeczności stanowej: ogólnymi książkami spisu ludności, ich potwierdzonymi wpisami, świadectwami o wpisaniu do gminy w starych rosyjskich dowodach lub w aktach cywilnych albo

3) dokumentami i poświadczeniami, stwierdzającymi zamieszkiwanie w Wilnie albo na obszarze Wilna, najmniej od 1.1.1904 r. do 1.1.1914 r. i posiadanie tam stałej pracy lub nieruchomości.

Jak widzimy dopuszczone są trzy grupy różnorodnych dokumentów, przy których pomocy można dowieść prawo do obywatelstwa. Różnorodność ta ułatwia zadanie dla poszukujących dowodów na obywatelstwo. W praktyce bowiem niejednym będzie miało duże trudności z udowodnieniem swego obywatelstwa.

Jak na początku zauważyliśmy ci wszyscy, którzy mając prawo, nie wybiorą w terminie dowodów osobistych obywateli Litwy, będą karani. Czytamy o tym w ogłoszeniu władz administracyjnych. Nie oznacza to jednak przymusu wybierania dowodów osobistych. Ci wszyscy bowiem, którzy chcą być obywatelami Litwy i mając prawo do tego, zgłoszą się po dowody po terminie będą karani za uchybienie terminu. W razie niezłozszenia się wogóle, będą traktowani jako obcokrajowcy. A więc będą musieli uzyskać prawo na pobyt w Litwie, do pracy zarobkowej itd. Obcokrajowcy będą uznani za obywateli innych państw. (wł.).

2 miesiące w więzieniu bolszewickim w Święcianach

Przed paru dniami powróciła do Wilna grupa więźniów, zwolnionych z więzienia w Święcianach, w którym osadzona została przez bolszewików w końcu ostatniej dekady września. Ogółem w więzieniu święciańskim było około 200 osób. Byli to przeważnie urzędnicy niższych stopni, policjanci, członkowie organizacji przysposobienia wojskowego jak Strzelec i „Kraukus“, funkcjonariusze Ozone, właściciele majątków ziemskich i nawet uczniowie szkół średnich. Mieszkańców Wilna w Święcianach prawie nie było, wywiezieni wileńszczanie jak wiadomo zgrupowani zostali w więzieniu w Wilejce Powiatowej, gdzie podobno dotychczas przebywają.

Z informacji, jakie udało się nam uzyskać od osób zwolnionych wynika, że traktowanie więźniów było znośne, szary i znęcanie się strażnicy więziennej nie miało miejsca. Więźniowie otrzymywali dziennie po 600 gr. chleba, pozbawiano kawę z porcją cukru, wydzieloną dla każdego, na obiad zupę i kaszę i na kolację zupę. Ten względnie niezły wikt zawdzięczać należało zapasom żywności jakie znalazły się w składach więzienia.

Spacer dzienny trwał 15 minut. W celach więziennych zgrupowano po 15—20 osób w taki sposób, aby ci, którzy byli oskarżeni o jedno i to samo „przestępstwo“ nie znajdowali się razem. Do najpospolitszych „przestępstw“, które zaprowadziły za kraty należały: pełnienie funkcji urzędowych, należenie do organizacji P. W., posiadanie majątku, uchylenie się od rejestracji, nie oddanie broni itp.

Codziennie po zarządzonej ciszy nocnej wzywano na badanie. Niektórych badano bardzo często i zdarzały się wypadki, że dwukrotnie w ciągu jednej nocy wzywano na przesłuchanie. Innych badano w ciągu ca-

łego okresu zaledwie kilka razy. Za każdym razem trzeba było podpisać protokół przesłuchania i jeśli zeznania różniły się między sobą, sprawa przybierała obrót niepożądany. Odbywały się również w ciągu października i listopada rozprawy sądowe. Sąd składał się z trzech sędziów wojskowych, prokuratora i obrońcy z urzędu. Po wyroku skazaniec wracał z powrotem do swojej celi. Nikogo karnie nie deportowano dalej. Co do wymiaru kar, to np. za nieoddanie broni wymierzano karę 5 letniego więzienia.

Straż więzienna stanowiła barwną mozaikę wszystkich narodowości zamieszkujących Rosję przeważał jednak typ wschodni — mongolski. W ciągu dnia zakazano było surowo przewietrzanie celi i można to było czynić dopiero w nocy.

Ci, których zwolniono, należeli do nielicznej grupy osób, przeciwko którym nie można było sturmułować oskarżenia. Przy zwolnieniu oddano więźniom ich rzeczy i każdego zapytywano czy nie rości jakichkolwiek pretensyj.

Takie są informacje o pobycie w więzieniu sowieckim. Dla wielu rodzin, których mężowie lub bracia zostali wywiezieni, przyniosą one pewną ulgę. S.

Sprawy sportowe w okręgu wileńskim

W wileńskim okręgu sportowym trwają przygotowania do sezonu zimowego. Do użytku narciarzy wynajęto już na Antokolu 2 domy turystyczne. Na górze Trzykrzyńskiej przygotowuje się tor saneczkowy.

Praca w wytwórniach przyrządów sportowych już się rozpoczęła. Wyrabia się narty, łyżwy, szybowce i t. d. (N.)

Czas adwentu

Za czasów Heroda, króla Judzkiego (roku od założenia Rzymu 747—748) zjawił się na puszczy S. Jan zwany Chrzcicielem. Był to człowiek obyczajów surowych i życia bardzo umartwionego. Zapowiadał przyjście Odkupiciela i wzywał wszystkich do pokuty. Znał go król Herod. Święty Poprzednik Chrystusa upominał władzę, gdyż ten zostawał w krzywym małżeństwie z żoną brata swego Filipa; z tego powodu Jan został wtrącony do więzienia. Zostając w kaźni posłał dwóch uczniów do Chrystusa zapytując: „Tyś jest, który ma przyjść czyli inszego czekać?“ (Mat. XI. 3).

W odpowiedzi Zbawiciel powołał się na swoje cuda i świadczy o świętości swego Poprzednika. Świętość jest to geniusz w takim stopniu, w jakim Bóg chce jego dopuścić do tajemnicy twórczej wszechmocności swojej, czy do tajemnicy nieprzeniknionej woli swojej. A świętość Boża, gdy duszę wybraną przeniknie, nie zostaje w niej uwięziona i na to tylko dana jest, aby świeciła, aby się szerzyła i zawsze odpowiada największym potrzebom chwili, wymaganiom, niepokojom i trwogom. Czy wezwanie S. Jana Chrzciciela w duszy naszej odgłosu nie znajdzie?

X. Michał Rutkowski.

Dziś upływa termin przy mowa rządców do gimnazjów państwowych

Jak wiadomo obecnie t. j. od 9—13 bm. odbywa się przyjmowanie podań do gimnazjów państwowych z polskim językiem nauczania. Blankiet podania zawiera treść następującą: „Niniejszym proszę o przyjęcie mego (mojej) syna (córki) imię i nazwisko do . . . kl. powierzonego Panu Dyrektorowi Gimnazjum.

Jednocześnie deklaruje, iż mój (moja) syn (córka) zastosuje się do wszelkich zarządzeń szkolnych w zakresie karności i będzie pilnie się uczyć.

Urodzony (i) jestem w . . . (wymienić dokładnie miejsce i datę urodzenia).

Obecnie zamieszkuje . . . (wymienić miejsce zamieszkania) od roku.

Do podania należy załączyć metrykę urodzenia syna (córki). świadectwo szkolne.

Czytajcie jedyny polski tygodnik „CHATA RODZINNA“

SMALEC BEZ KARTEK

S-ka Akc. „MAISTAS“

komunikuje swym Szan. Klientom co następuje:

- 1) Wszystkie towary, z wyjątkiem smalcu, sprzedawane są w sklepach „Maistasa“ bez żadnych ograniczeń i bez kartek.
- 2) Jeżeli ktoś chce kupić w sklepach „Maistasa“ t./lko smalec, winien posiadać kartkę na którą otrzyma 250 gr. smalcu. Jednak kto kupuje w sklepach „Maistasa“ kiełbasy czy wołowinę, ten może otrzymać swobodnie (bez kartek) 20% smalcu tej sumy którą płaci za kiełbasy lub wołowinę. Przy zakupie wieprzowiny, smalec bez kartek nie sprzedaje się.
- 3) Boczek kupuje się bez kartek.
- 4) Sklepy „Maistasa“ polecają na święta B. Narodzenia smaczne wędzone szynki. Po nabyciu przez klienta wędzonej szynki, „Maistas“ ją gotuje. Kosztuje to 1 lit. Szynki do gotowania trzeba zamówić z góry.

Wyrok śmierci w Wileńskim Sądzie Wojennym

Przed dwoma tygodniami dokonano kradzieży w mieszkaniu Chany Szyfras przy ul. Wielkiej 33.

Trop prowadził na ul. św. Mikołaja. Dwóch wywiadowców policji trafili do knajpy Michela Galperna przy ul. św. Mikołaja 5. W knajpie mimo późnej pory, zasiadało przy stoliku 4-ch podejrzanych osobników. Osobnicy ci usiłowali stawić policji czynny opór, rzucając się z taboretami i kamieniami. Na pomoc wywiadowcom przyszedł pies policyjny, który rzucił się na napastników. Podczas ogólnego zamieszania podejrzani wyskoczyli na ulicę, usiłując zbiec. Alarmujące gwizdki ścigały na miejsce wypadku policję mundurową. Przy osoby: Pawła Urbanowicza, Konstantego Karpowicza oraz właściciela knajpy Michela Galperna aresztowano.

Wobec obowiązującego stanu

wojennego zostali oni w dniu 10 bm. postawieni przed sąd wojenny w Wilnie. Jak się okazało, Paweł Urbanowicz był już dwukrotnie karany przez sądy polskie za opór policji. Urbanowicz wyrokiem Sądu W. został skazany na karę śmierci. Galpernowi zamieniono karę śmierci na 4 lata ciężkich robót. Karpowicza skazano na zapłacenie 250 litów kary z zamianą w razie niewypłacalności na 6 miesięcy aresztu.

W dn'u 11 bm. o godzinie 12 w południe wyrok śmierci w stosunku do Pawła Urbanowicza został wykonany. (c)

Zamach samobójczy

Wczoraj w mieszkaniu przy ul. Sawicz 5 napila się esencji octowej 19 letnia Helena Glowacka. W stanie ciężkim przewieziono ją do szpitala. (c)

KRONIKA

Grudzień
13
Środa

Dziś: Lucji
uro Herona
Wschód słońca: 7 m. 36
Zachód słońca: 2 m. 49

— Roraty piekarzy chrześcian m. Wilna odbędą się w dniu 17 bm. (niedziela) o godz. 5.30 w kośc. św. Ducha. Uprasza się wszystkich członków o wzięcie jaknajliczniejszego udziału.

— B. burmistrz Kaminskas Inspektorem samorządowym Nowomianowany burmistrz m. Wilna p. Staszys w dniu wczorajszym objął urządowanie. Tymczasowy burmistrz miasta p. Kaminskas mianowany został inspektorem Zarządu m. Wilna.

— Uchodźcy którzy mają krewnych lub dobrych znajomych w Ameryce, proszeni są o zgłoszenie się we własnym interesie Tatarska 5-4 od godz. 10-ej do 12-ej.

— Rejestracja rubli sowieckich. „Dešimt Centų“: Dotychczas niewyjaśniona była sprawa rubli sowieckich w kr. wileńskim. Obecnie między rządem litewskim i sowieckim toczą się rokowania i wkrótce się wyjaśni ile rząd lit. będzie ludności płacił za sowieckie ruble.

— Komendantem Straży ogniowej w Wilnie został mjr. w st. sp. Petkevičius, znany specjalista w dziedzinie pożarnictwa.

— Poradnia zdrowia i wychowania powstaje w Wilnie z inicjatywy T-wa Lit. Kobiet Katolickich.

— Wydawanie paszportów ma się odbywać, na podstawie zarządzenia Min. Spraw Wewnętrznych, nie tylko w pow. święciańskim, lecz i w m. Wilnie oraz powiatach: wileńskim i olkienickim. Naczelnikom powiatów polecono ogłosić szczegółowy plan wydawania paszportów.

Urząd Komisarza Cen i Pełnomocnictwa M-stwa Finansów został z dniem 9 grudnia przeniesiony na ul. W. Pohulanka 10. Wszycy interesanci winni się więc zwracać pod tym nowym adresem.

— Rozszerzenie działalności policji specjalnej. W lokalu komendy policji na m. Wilno i powiat zaczął funkcjonować dział policji ruchu. W stadium organizacyjnym zaś jest dział policji do spraw nieletnich przestępców oraz policji do spraw podatkowych. W dziale policji dla nieletnich będą również zatrudnione kobiety — policjantki.

— Aktualia pow. olkienickiego. W całym pow. olkienickim odbywają się roboty publiczne. Zarobek robotników wynosi 3-6 lt. dziennie. Podjęto bruk ulic, niwelowanie placów rynkowych itp. Ludność została już zaopatrzona w sól, naftę, cukier itp. Szkoły powszechne działają normalnie. Prace nad układaniem spisów ludności i mienia dobiegają końca.

Tragiczna śmierć mieszkanki Poznania w Wilnie

W niedzielę wieczorem zaczął padać śnieg. Dozorcy jednak nasi całkowicie zapomnieli o obowiązku popypywania śliskich chodników piaskiem, co w konsekwencji naraziło nie jednego przechodnia na upadek oraz spowodowało tragiczny wypadek na ul. Portowej, którego ofiarą padła 27 letnia uczeńka z Poznania, Halina Kochankowa, zamieszkała w Wilnie przy ul. Lipowej 10.

P. Kochankowa wracała wieczorem do domu w towarzystwie męża i dziecka. Na chodniku pośliznęła się i upadła tak niefortunnie na betonowe płyty chodnika, że zginęła na miejscu. Wezwany lekarz mógł jedynie stwierdzić zgon wskutek pęknięcia czaszki.

Należy dodać, że tragicznie zmarła znajdowała się w odmiennym stan-

Obwieszczenie Izby miar, prób i wag

Litewska Izba miar, prób i wag, Oddział w Wilnie, ogłasza, na podstawie § 1 ustawy wstępnej o miarce i okręgu wileńskim (Vyr. Zin. Nr 64, poz. Nr 4946), że w mieście Wilnie i okręgu działają ustawy Państwa Litewskiego w sprawie cechowania przez Izbę probierczą wyrobów ze srebra i złota (Vyr. Zin. Nr 85 i 92).

W związku z tym wszyscy producenci wyrobów złotych i srebrnych, kupcy i wszystkie inne osoby czy urzędy jak np. lombardy, banki, kantory bankowe, które kupują czy sprzedają przedmioty złote czy srebrne, winni: 1) w ciągu 3 miesięcy od dnia niniejszego ogłoszenia umieścić próby w częściach tysiącznych na wszystkich wyrobach złotych i srebrnych, a mianowicie: na wyrobach złotych: 980, 960, 855, 750 czy 585. Na przedmiotach srebrnych: 990, 950, 900, 925, 875 czy 800 i wszystkie te przedmioty do tarczy do Izby probierczej, oddział w Wilnie, ul. Trocka 10 dla zbadała i oznaczenia godłem Państwa Litewskiego — 2) wszystkie wyżej wymienione osoby; urzędy, przedsiębiorstwa, winni do dnia 31 stycznia 1940 roku zarejestrować się w oddziale Izby Probierczej, wypełniając karty restrycyjne o określonej formie i umieszczając wybite na płytkach metalowych używane znaki imienia (monogramy). Zakazuje się sprzedaży i przechowywania w handlu metalowych, połączonych i posrebrzanych przedmiotów z nieodpowiadającymi rzeczywistości i wprowadzającymi w błąd napisami i cyframi, jako to: Gold plad 14 K., Gove Silber 40 itp. Wspomniane napisy i cyfry winny być w ciągu trzech miesięcy od dnia obwieszczenia zniszczone przez samych kupców.

Winni wykroczenia przeciwko postanowieniom niniejszego obwieszczenia karani będą w trybie administracyjnym grzywną do 600 litów i konfiskatą przedmiotów.

Litewska Izba miar, wag i prób, Oddział w Wilnie, operując się na § 1 ust. wstępnej o miarce i okręgu wileńskim (Vyr. Zin. Nr 681, poz. Nr 4946), ogłasza, że w mieście Wilnie i okręgu obowiązuje litewska ustawa miar i wag (Vyr. Zin. Nr 34, poz. Nr 338) i ogłoszone zmiany (Vyr. Zin. § 145, 249 i 615).

W myśl niniejszej ustawy przedsiębiorstwa handlowe, przemysłowe i wszelkie inne urzędy i osoby używające miar, wag, liczników elektrycznych lub wodnych, przyrządów do mierzenia i ważenia mogą je przechowywać i używać tylko po sprawdzeniu przez litewską Państwową Izbę miar i wag i oznaczeniu godłem Państwa Litewskiego, to też wszystkie wyżej wymienione przedmioty winny być dostarczone do Izby Miar, Wag i Prób, Oddział w Wilnie, ul. Trocka Nr 10 do sprawdzenia i nacechowania godłem Państwa Litewskiego. Poza tym wszystkie restauracje, bary i inne podobne zakłady, bufety sprzedające trunki wyskokowe do picia (na miejscu), winny przedstawić do sprawdzenia i nacechowania kielichy, kufle i karafki — osoby czy urzędy sprzedające termometry zwykłe i do wianien winny je również przedstawić do sprawdzenia i nacechowania.

Instytucje społeczne, spółki i prywatni kupcy winni kupować zboże, nasiona i inne sypkie płody czy ziemniaki tylko podług wagi. Winni wykroczenia przeciwko postanowieniom niniejszego obwieszczenia, będą karani sądownie w myśl zmiany § 21 ust. o miarach i wagach (Vyr. Zin. Nr. 145), grzywną do 500 litów albo więzieniem do 3-ch miesięcy, zaś miary i wagi ulegną konfiskacie.

Gdy skarżysz się na chory żołądek stosuj

STOMACH BONIFRATERSKI
wzrostu Laboratorium OO. Bonifratrów w Wilnie, plac Napoleona 6 Nr-patentu 970. Leczy on skutecznie katar żołądka i kiszek, wzdęcia, zapobieg, bólom głowy, pobudza apetyt, ułatwia trawienie i chroni od ziej przemiany materii. Do nabycia w aptekach i składach aptecznych.

Nauka i Wychowanie

SHELEY'S Instytut języków obcych. Mickiewicza 4 m. 12. Litewski, angielski, francuski i niemiecki. Lektorzy angiel. — 4 lity mies.

Znam języki! Litewski i polski, lano udzielam lekcji języka litewskiego grupami albo pojedynczo. Dowiedzieć się: Skopówka 6-5, od godz. 13-16 i od 19-21.

Kursy Gimnazjalne i Licealne Sekcji Szk. Sr. Z. N. P. są czynne. Zapisy do wszystkich klas codziennie w g. 16-18. Lokal: Gimnazjum Filomatów, Żeligowskiego 1 róg Wileńskiej

RADIO MARCONI

Najlepsze odbiorniki angielskie w dowolnych cenach.
ŻĄDAJCIE WSZĘDZIE.
Przedstawiciel na Litwie
J. SAKALAUSKAS
Kaunas, Laisves al. 53. Tel. 202-29

TEATR I MUZYKA

Teatr Miejski na Pohulance

— Dziś, w środę, dn. 13 grudnia, o godz. 17 — przedstawienie wieczorowe w Teatrze Miejskim wypełni ostatnia nowość repertuaru — tryskająca humorem, wesoła komedia Romana Niewiarowicza p. t. „Dlaczego zaraz tragedia“.

Jutro, w czwartek, o godz. 17 — „Dlaczego zaraz tragedia“.

Teatr muzyczny „Lutnia“
— Dziś, w środę, dn. 13 grudnia ostatnie przedstawienie komedii muzycznej „Trafika pani generałowej“.

Sobotnią premierą będzie operetka L. Falla „Madame Pompadour“, z B. Hal-mirską w roli tytułowej.

UWAGA: Teatr „Lutnia“ z wyjątkiem sobót i niedziel, w dalszym ciągu sprzedaje bilety za lity i złote.

Teatr „Rewia“ Światowid

Dziś, w środę, dn. 13 b.m., o godz. 4.15 i 6.15 — rewia „Tylko dla dorosłych“. W przygotowaniu: „Precz z babami“.

Teatr „Niebieski Pajacyk“

Mickiewicza 9

— Śliczna bajka dla dzieci „Jaś i Małgosia“, grana będzie w niedzielę, 17 grudnia dwa razy t.j. o godz. 11 i 13. Pomysłowe tańce, dobra gra aktorów i ciekawe dekoracje, składają się na świetną całość przemiego widowiska dla dzieci. Bilety od 25 centów do 1.50 są już do nabycia w kasie przy ulicy Mickiewicza 9 w knie „Światowid“.

RADIO

ŚRODA, dn. 13.XII.
Wilno i Kowno
15.00 — Z Kowna: Muzyka obiadowa.
15.30 — Z Kowna: Wiadomości Elty.
Wilno
15.40 — Wiadomości z Wilna.
15.55 — 16.10 — Informacje po polsku.
17.30 — Muzyka z płyt.
17.45 — Odczyt po polsku: Konstytucja litewska.
Wilno i Kowno
18.00 — Muzyka z płyt.
18.30 — Wiadomości z Wilna.
Wilno
18.40 — Informacje po polsku.
Wilno i Kowno
19.00 — Z Kowna: Wiadomości Elty.
Wilno
19.15 — Muzyka z płyt.
19.30 — 19.50 — Lekcja jęz. litewskiego po polsku.

Lekarze

Dr. M. Zaurman
Choroby: skórne, weneryczne, płciowe
Gabinet światłolecznicy (Buck'y)
ul. Szopena 3, tel. 20-74
przyjmuje 12-2 i 4-8 — po południu

Dr. S. Pergament
(choroby weneryczne)
przeprowadził się na
ul. Zawajna 22, tel. 11-51.
Ordynuje od godz. 11-12 i od 5-7

Akuszerki

Akuszerka Śmiałowska
oraz Gabinet Kosmetyczny,
Ceny przystępne.
ul. Zamkowa 26 m. 6.

Akus. Maria Laknerowa
przyjmuje od g. 9 rano do g. 7 wiecz.
— ul. Jakuba Jasińskiego 1 a — 3 róg
ul. 3-go Maja obok Sądu.

Poszukiwanie zaginionych

Poszukiwani: Kto poszukuje:

Bolesław Sztrom.
Ludomira Szyszko, córka Bolesława Leszczyńskiego.
Władysław Głogowski, Genowefa Giryń-Głogowska z Warszawy.
Stefania Loho-Sobolewska z 3 mies. Januskiem.
Bohdan Doliński ur. w 1912, 4 p. ul. Zaniemeńskich.
Sinkiewicz Józef 6 p. p. Leg. 2 km. 3, strz. Znajomych.
Podwojski Konstanty 6 p. komp. kwateryn., podobno w niewoli niemieckiej.
Kurowski Franciszek, 6 p. p. leg. 1 km.
Bolesław Fiedorowicz, plutonowy, brzoń pancerna Wilno z oddziału rozproszonego pod Tomaszowem.
Bronisław Kujas z Grudziądza dyr. Banku Roln.
Zygmunt Olszański, st. szer. I p.p. Leg. III komp. ostatnio widziany w Bielsku Podlaskim 10 września.
Janina Sawicka z małą córeczką Kiki i Zofia Choderska z Gdyni.
Wanda Synowiecka, była na letn. w maj. Tatarszczyzna p. Kraśnik/Uszą pow. Mołodoczno u p. L. Malhomme.
Pałul Józef, komp. łączn. O. War. Wilno.
Pawłuc Mieczysław sierż. 82 p. p. SPS. ranny pod Dęblinem.
Rysard Sujkowski, stud. USB.
Krewnych i znajomych.

Jerzy Ziółkowski, Latwija, Litene, litenes no uetne B 7.
Jonas Blinstrubas, Šauliai, Tilžes gve 151.
Giryń, Kaunas, Nemuno g. 33 b. 9.
Jan Loho-Sobolewski, Kulautuva Int. Stov. 1 g. 2-a.
Cichocki Adolf, Wilno, Podgórna 1 m. 3.
Zona Helena, Jaszuny 2.
Zygmunt Ząbek, Birštonas, V Int. Stov.
Zona, Wilno, Ponsarska 15 m. 9.

Monika Wasilewska, Wilno, Piwna 2 m. 46.
Zona, Wilno, ul. Słowackiego 14 m. 26 (przy Dyrekcji Kol).
Wiadomość złożyć w Redakcji.

Antoni Olszański, Wilno, Wielka Pohulanka 7 (restauracja).
Maria Wiśniewska, Wilno, Senatorska 11 m. 4.
Prof. dr. Kornel Michejda, Wilno, Cicha 1-1 (ma wiadomości o mężu).
Matka Jadwiga, folw. Selutyna poczta Podbrzezie.
Wacławski Jan, sierż. Rumunia: Buzau STR Very nr. 11.
Zygmunt Sujkowski, Rokiškis II Inter. Stovykla.
Aleksander Rybarczyk, naucz. gimn. oraz Franciszek Stachelski, Palanga, III Int. Stovykla 15 komp. 38 blok.

Kto by wiedział o losie zaginionych, proszony jest o poinformowanie poszukujących według podanych adresów.

Sprzedaj i Kupno

Motocykl tylko dotarty — sprzedam w dowolnej walucie. Wiadomość: Żwirwa Góra '0

Szkoło okienne i wszelkie roboty szklarskie, okazjonalnie wysortowane naczyńia, porcelana, fians do restauracji i domu, wynajem konia z wozem, reperacja pralki i lamp szybko i solidnie P/N. T. ODYNICZ Wilno, Wielka 19 tel 4-24

Radioodbiornik na seć 3 4 lampowy kupię. Złotosenia wraz z ceną i adresem zostawić w redakcji dla „WR“

Kupno, sprzedaż komis, okazje Portowa 12-1, od 10-6

Różne

Bezpłatnie! Fachowy taksator oszacuje każdą rzecz: biżuterię, dywany, obrazy, meble i rozmaite rzeczy. Ul. Trocka Nr 5, Sklep okazjnych rzeczy. Kupno, sprzedaż i komis. Taksator Piotr J. Iec.

Powracam do Warszawy. Przyjmę poważne zlecenia. Pewność absolutna. Witoldowa 4-4

Skradzione tymczasowy dowód osobisty i kwit na zdeponowane 5 zł wystawione na imię Niedźwiedziego Witolda, zam. przy ul. Ponańskiej 37 m 8 — unieważnia się

Zginął pies seter-go don (brunatny, szcze lak, wabi się Farvs. Odprawdź lub wskazać gdzie się znajduje za wynagr. dniem — Subocz 6-1. Przywłaszczanie będzie ścigane sądownie.

Skradziony dowód tożsamości kolejowy Nr 91420, dowód o-oblasty Nr 121 wydany przez Starostwo G odzkie i inne dokumenty na imię Antoniego Hajdukiewicza, uprasza się zwrócić za wynagrodzeniem: Stefański Forsztat 7-1

Zginęła jamn'czka, czarna podpalana. Odprowadzić: Legionowa 39 m. 1. Wynarodzenie

Zginął mi rowe firmy „Favorit“. Łaskawy znalazca zechce odprowadzić za wynagrodzeniem 50 litów — Żwirki i Wigury 4/ — 20

Zgubiony dowód osobisty Nr 3512 na imię Al Szebejko, unieważnia się Adres: Landwarów

Lokale

Fotografia do wynajęcia. Wielka 10.

Do wynajęcia luksusowe mieszkanie 5-6 pokoi ze wszelkimi wygodami również kuchnia gazowa — Mała Pohulanka 10 m. 7

Pokój umeblowany dwuosobowy z wygodami do wynajęcia — pl. Metropolitalny 3-7

Praca

B kierownik Sadu (Ropelac. Wil.) przyjmie administrację domu lub in. odpowiedzialnie za ciele. Informacje: Ciasna 3 m. 5. Olczyzna.

Buchalterzy z Kowna otwierają z dn. 1 stycznia 1940 r. Biuro Buchalteryjne. Przyjmuje się prowadzenie ksiąg w języku litewskim zgodnie z prawodawstwem Litwy. Zainteresowane firmy zechcą kierować zgłoszenia do Kurjera pod Buchalteria

Krawiec pierwszorzędy natychmiast potrzebny. Edmund Treder, Mickiewicza 23

Rządca-ekonom sam ty z dwuletnią praktyką, władza litewskim, poszukuje pracy na skromnych warunkach. Adres w administracji

Potrzebny d. zorca, zgłosić się. Końska 26, hurtownia „Byt“ od 10-12

CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenia tekstowe za 1 mm 75 cent, za tekstem 60 cent. Drobne 20 cent za słowo. Kronika redakcyjna i komunikaty Lt 1 — za wiersz jednoszpaltowy. Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, drożej. Układ ogłoszeń 5-cio łamowy. Za treść ogłoszeń i termin ich druku Administracja nie odpowiada.

Leidėjas: Vytautas Stanevičius. Wydawca: Witold Staniewicz. Redaktorius: Vytautas Kiškis. Redaktor: Witold Kiżkis. Spisustuvė „Zniėlas“, Vysk. Bandurskio g-vė 4. Tel. 3-40. Drukarnia „Znic“, ul. Biskupa Bandurskiego 4. Tel. 3-40.